

# ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 34

ԵՐԲՈՐԻ ՏԱՐԻ

Զորքաբեր 12 Մարտի

1886

Զորքաբեր 12 Մարտի

ԵՐԲՈՐԻ ՏԱՐԻ

№ 34

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը՝ 6 ռուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ռ. 50 կ. համար 5 կոպեկի: Բաժանորդ գրվում են Թիֆլիսում միակայն խմբագրատանը:

Խմբագրության հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция «Нор-Даръ» կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Ծախսարարությունը ընդունվում են ամեն լեզուներով: Ծախսարարությունը բաժին 2 կ. իրավունքի համար՝ կրկնապատիկ:

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն - Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

## „ՆՈՐ-ԴԱՐ“

Ամենօրեայ թերթի բաժանորդագրությունը շարունակվում է:

Ք Ա Ղ Ա Ն Ո Ր Վ Ա Գ Ի Ն Է.

|                          |            |                           |           |
|--------------------------|------------|---------------------------|-----------|
| Թուրքիայի 1-ից . . . . . | 10 ռ. — 4. | Թուրքիայի 1-ից . . . . .  | 6 ռ. — 4. |
| Փետրվարի 1-ից . . . . .  | 9 ռ. — 3.  | Օգոստոսի 1-ից . . . . .   | 5 ռ. 25 » |
| Մարտի 1-ից . . . . .     | 8 ռ. 50 »  | Սեպտեմբերի 1-ից . . . . . | 4 ռ. 50 » |
| Ապրիլի 1-ից . . . . .    | 8 ռ. — 2.  | Հոկտեմբերի 1-ից . . . . . | 3 ռ. 50 » |
| Մայիսի 1-ից . . . . .    | 7 ռ. 25 »  | Նոյեմբերի 1-ից . . . . .  | 2 ռ. 50 » |
| Յունիսի 1-ից . . . . .   | 6 ռ. 50 »  | Դեկտեմբերի 1-ից . . . . . | 1 ռ. 50 » |

Երբօրեայ և թերթի տարեկան գինը՝ 30 ֆրանկ է, վեց ամսականը՝ 20 ֆրանկ:

Ուսանողները տարեկան վճարում են 10 ռ. Հասցեն՝ Тифлисъ, Редакция „Норъ-Даръ“ կամ Tiflis (Caucase) Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատունը գտնվում է պոստատան հանր. Տրոյեցկի փողոցի վերջում: Սամբու (Sambou) եկեղեցու հանդեպ, № 9.

### ԲՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջին օրը ոչ ոք. — Կեղծողական վարժարանի գալուցի: Քրոնիկոն. Լուսին. — Երևան-պահանջական վիճակը կապիտալում: Քաղաքացիական. — Թերթի տարեկան 10 ռուբլի: «Նոր-Դար»-ի պատասխանները: «Նոր-Դար»-ի հեռագրի քննարկ: Բանասիրական. — Համարի բանասիրական: Յայտարարություններ:

Թիֆլիս, 11 Մարտի 1886.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆ ԴԱՆԱԹՈՅ

Այդ խորագրով յոգուածը Պոլսում հրատարակուող «Հայրենիք» թերթից առնելով այստեղ մէջ ենք բերում, որպէս զի մեր ընթերցողները մի գաղափար կազմեն թէ Պոլսում գործերը ինչ գրութեան

## ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԻՏ ԲԱՆԱՍԻՐԱՐ \*

(Հայոց կեանքից)

III

Սակայն, այն զգացմունքը, տէրը որ պաշարել էր նրա բոլոր գոյութիւնը, շուտով կարողացաւ լուսնային տալ նրա մէջ խղճի խաղձը և այն քաղցր յայտը, որ մի ժամից յետոյ դարձեալ պիտի տեսնէ նրան, խօսի նրա հետ նորից լցրեց նրա սիրտն անսահման բերկրանքով: Նա շատով սրբեց իւր սրբունքն և ջերմագին գրկելով Տիգրանիկին, չնշմայր:

— Այնչ, Տիգրանիկ, ոչինչ չը կայ մի վայրէջք: Բայց այսօր դու ուսումնարանը չպիտի գնաս:

— Դ՛նչպէս չէ, մայրիկ. բայց դու լաց ես լինում...

— Ես այլ ես լաց չեմ լինել: Տիգրան, նիկա... այս մէկն այսպէս պատահեց: Ի՞նչ քան ուսումնարանում իմ և կերթում հազնուելու, որովհետեւ այսօր պարտն Սուրէն Արեւելանը պիտի գայ և լաւ չէ այսպէս ներկայանալ...

— Գնում եմ, մայրիկ. բայց տես, եթէ դու դարձեալ լաց ես եղել, ես էլ լաց կը լինեմ:

Մայրը ծիծաղեց, իսկ երեխան, այնպիսի խաթաբութեամբ նրա վրով մի քանի

\*) Տես «Նոր-Դար» № 33.

մէջ են և գործիչներն էլ ինչպէս են գործում:

Այս վարժարանն 1876-ին շինուեցաւ: 1877-ին պէտք էր բացուէր, չբացուեցաւ, փոսն զի այդ շէնքը փոխադրել կուզէին Պատրիարքարանի:

1878-ին նոյնպէս.

1879-ին նոյնպէս.

1880-ին նոյնպէս.

1881-ին նոյնպէս.

1882-ին Ներսէս Պատրիարք յաթուռ իւր վերադարձին մեծատուններն ժողովեց, և հանգանակութիւն մը բացաւ, որ Կեղծողական վարժարան մը հաստատէ ու բանայ և Պատրիարքարանն ընդարձակէ: Հանգանակութիւնն առաջին օրն 1450 ոսկու արդիւնք մը տուաւ. այս լաճողութիւնն լուսա-

անդամ համարեց նրան և դուրս վազեց սենեակից: Մայրը նայեց նրա յետին, բայց նրա նայեցի մէջ չէր փայլում մայրական ամենաքնքշող սիրտ այն հրճուածքը, որ ամենապարզ կերպով ցոյց է տալիս այն սիրտ անբախտելի կապը, որ միացնում է մօր սիրտն իւր զաւակի սրտի հետ... Մի քանի րոպէ նա մնաց անշարժ նրա յետին նայելու: Վերջապէս հառաչեց և տխուր ու անվճռական քայլերով դռնաց իւր սենեակը:

Կէս ժամից նա արդէն բոլորովին հազնուած, պատրաստ էր երկունքն հայելու առաջ, նայում էր նրա մէջ:

— Ա՛խ, ինչո՞ւ ես այսպէս գոռոտ եմ ասում էր նա տխուր նայելով իւր դէմքին, բայց նա չը գիտէր, որ այդ գոռոտութիւնն աւելի էր սաղում նրա դէմքին, քան շատերին կարմրութիւնը:

Նա մօտեցաւ սեղանին և վերցրեց կարմրադեղը, բայց յանկարծ մի անսակ զգումով չարտեց այն դէպի ուսնակի միւս ծայրն և կանչեց.

— Երեք, երեք...

Նա գնաց հիւրատնեակը, որտեղ միայն ընդունում էին Սուրէն Արեւելանին, և նրա առաջին գործն եղաւ նայել ժամացույցին. — ասակալն կէս ժամ կար, մինչև նրա գալը: Նա նրա տեղ լազկաթով մէջ և աչքերը յանգեց ժամացույցի սլաքներին, նրան

դրեց թէ հանգանակութիւնը դէթ 15—20 հազար ոսկու կրնայ լարձրանալ: Եւ քննարկ չլուսաւու, քանի որ Սովետը համար 35 հազար ոսկի հանգանակել յաջողած էին. դարձեալ մի և նոյն մարդիկ միթէ չէին կրնար այն գումարին կէսը դէթ հանգանակել:

Վերահաստատուած էր Ներսէս Պատրիարք այնպիսի փայլուն և շողողուն վիճակի մէջ, որ բազմաց աչքը կը շլացներ և կը զօրացներ այն յուր թէ, ի ձայն կոչման սիրեցեալ Պատրիարքին՝ համայն Ազգը պիտի փութար մասնակցել հանգանակութեան, և այդ առաջին գումարն ստորագրող Մեծաշուք անձերէն ոմանք ևս ուրախ էին զի նոր հազարաւոր ոսկիներու հետ խաղալու գուարճութիւնը պիտի վայելէին, և ազգին պիտի ծառայէին կամ իսկական բառով պիտի տիրապետէին:

Մտքերու մէջ ընդարձակ ծրագրեր պատրաստ կը կենային: Ընդարձակ Պատրիարքարան մը, ընդարձակ սրահներով, ընդարձակ ընդունելութեան համար: Կեղծողական վարժարան մը ընդարձակ և փառաւոր, ընդարձակ պէտքեր հոգալու համար:

1883-ին հանգանակութեան գումարին վրայ լուծւա մը իսկ չէր աւելցած:

1884-ին նոյնպէս, և Ներսէս Պատրիարք կը վախճանէր: Բազմաթիւ անձինք ոմանք, որ տղային զանազան գումարներէ համ

և ճաշակ առած էին, նկատելով թէ Ներսէս Սրբազանին կենդանութենէն օգուտ չքաղեցին, փորձեցին տնոր մահուանէն օգտիլ: Ներսէս-Վարժապետեան անունով ընկերութիւն մը հիմնել, ընդհանուր հանգանակութիւն բանալ, և նախապէս ստորագրեալ 1450 ոսկույն վրայ բարդել նոր հանգանակելի գումարները, և այն հանգանակութեամբ բանալ Ներսէս-Վարժապետեան զիջելով իւր վարժարան մը: Եւ որպէս զի այս նոր ձեռնարկին յաջողութիւնն ապահովէ, նոր մարդիկ, անբամբաս մարդիկ պէտք էին գլուխ կանգնել գործին: Գտան այդ անձինքը, և հրատարակեցին առաջին յայտարարութիւնը:

Կրնանք ըսել թէ այնուհետեւ դարձեալ ոչ ոք պատասխանեց այդ հրաւերին, և արդէն ստորագրեալ 1450 ոսկին հատ մ'անգամ չաւելցաւ: Սակայն զանց առնուած չէին հանգանակութեան մղում տալու համար հարկ եղած ձեւերն և հրատարակութիւնը: Երկու ամիս յետոյ, 1885 յունիս 1-ին ազգը պիտի ունենար Ներսէս-Վարժապետեան զիջելով իւր վարժարանը նոյն իսկ հոգեւոր Պատրիարքին տանը մէջ, ուր իւր վերջին շունչըն աւանդեց: Դժբաղդաբար Վարժապետեան և չէմբոս երեաց Սուրէն Արեւելանին իւր մշտական լուրջ դէմքով:

Տեսնելով նրան, Եղիաթեթը չը կարողացաւ իրեն զօգուտ նախկին վերթաւ տեղից, զրեթէ վազեց դէպի նա և մեկնելով նրան՝ իւր քնքշող ձեռքը, կանչեց մի տեսակ ուրախ ձայնով:

— Պարոն Սուրէն Արեւելան... բարեւաւ ձեզ:

— Բարեւաւ ձեզ, տիկին, առաջ իւր լուրջ ձայնով Սուրէն Արեւելանը, սեղմելով նրա ձեռքը. — Դ՛նչպէս էր:

— Մենք բոլորս էլ ողջ և առողջ ենք... բայց դուք էք, որ այս ամբողջ մի շաբաթ մեզ բոլորովին մոռացաք... Գնա՛նք անգամ միւր կիսիք հիւրանոցը ձեզ տեսնելու, բայց ոչ մի անգամ չը կարողացանք ձեզ այնտեղ գտնել:

— Յաւում եմ, որ ես ձեզ այդքան անհանգստութիւն եմ պատճառել, տիկին, բայց ես այնպէս եւ մեղաւոր չեմ, որովհետեւ այս մի շաբաթ ես զբաղուած էի ճանտարարութեան պատրաստութեամբ...

Սուրէն Արեւելանի վերջին խօսքի-

նդարձակման համար էր: Ուր ուրեմն կրցան համաձայնել. բայց այլ ևս զիջելով իւր վարժարանին խօսքը չկար, այլ Ղալաթիոյ Կեղծ. վարժարանը պիտի բացուէր. և ազոր համար թուական սահմանանուցաւ 1885 սեպտ. 1:

Բայց աւելի ծաղրելին կար. այդ ստորագրեալ 1450 ոսկու գումարն ևս գոյութիւն ունէր միայն թղթի վերայ: Միայն մէկ անձ մը, որ այլոց նման միայն խոստումը պարծենալու սովորութիւն չուներ, ինքըն առաջին օրինակը կուտայ և կը վճարէ իւր ստորագրած գումարը, և կը մեկնի Պոլսէն: Կը վերադառնայ, բայց դարձեալ կը տեսնէ թէ ոչ ոք տակաւին հետեւած էր իւր օրինակին:

Սեպտեմբեր ամիսը կը մօտենար, տակաւին խլրտում անգամ չկար: Սեպտեմբեր ամսոյն մէջ ձայն ելաւ թէ 1886 յունիս 1-ին վերջնապէս պիտի բացուի Ղալաթիոյ վարժարանը. և զազգն ապահովելու համար անոր կանոնադրին և ուսման յայտագիրը հրատարակել տուին:

1886 յունիս 1-ը վերջապէս կուգայ, բայց ուր է Կեղծ. վարժարանի բացում, ուր է նախապատրաստութիւն:

Ականջէ ականջ կը ծանուցուէր թէ փետրվար 1-ին մնացած է այդ բացում. տօնի օրերն արդէն եղած էին նախապատրաստութեանց:

Եկաւ ու անցաւ փետրվար 1-ն այլ ոչ վարժարան բացող կայ և ոչ

իւր կայծակի ազդեցութիւն ունեցան տիկնոջ վերայ:

— Դուք արդէն հեռանում էք այս տեղից, չուտ և նկատելի անհանգստ ձայնով հարցրեց նա:

— Այո:

— Բայց երբ...

— Շատ կարելի է, մի կամ երկու օրից յետոյ:

Մանկահասակ կնոջ դէմքը բոլորովին փոխուեցաւ: Նա մտքովն անգամ չէր անցկացրել, որ Սուրէն Արեւելանըն այդպէս շուտ կարող էր հեռանալ... Նա վախեցաւ, որ չը լինի թէ իրեն մասնէ, բայց նրա բաղդից Սուրէն Արեւելանն երեք նրան չէր նայում: Նա արդէն նստել էր հանգալու բազմութեան մէջ և նայում էր դէպի դուրս, որտեղից թուումները ուրախ նետակը, ուր մի րոպէ լուսութիւն էր տիկին:

— Բայց ինչո՞ւ այդպէս շուտ էք հեռանում այստեղից, վերջապէս հարցրեց Եղիաթեթը, աշխատելով որքան կարելի է ձայնին լուրջ եղանակ տալ որի մէջ այսուամենայնիս մի փոքր դող էր լսվում:

— Շուտ չէ, տիկին. դեռ եմ հաշուով եւ ուշացել եմ:

— Բայց միթէ կարելի է Ասիայում ճանապարհորդել, պ. Սուրէն Արեւելան... Հազար ու մի վայրի ցեղեր են

ՀԱՍՐԻՎՐԸ ԸՆԴՆՈՒՄԻ յԱՇՈՒՐՈՒ  
 ԻՐԱՆԻ յԱՂԺԻՒ և այլ ձեռնապաշտօնա-  
 լը յաջողուի, եթէ միայն գութանն  
 Իսք հաստատակամութիւն: Ինչ տեղ  
 Կա հաստատակամութիւն, այնտեղ

նօղ  
ամի  
իննդ  
բամ  
քենի  
ցեալ  
հում  
թէ,  
կոսի  
իւն  
թեա  
վ.  
ի 20  
№ 23  
ցեալ  
քը խ  
կարգ  
յարդ  
քարդ  
տեղի  
րիւր  
աջ  
նօղին  
պոսին  
թերը  
ցեալ  
փաստ  
տի հ  
բակա  
հորոյ  
Լժմիա  
բամ  
յակա  
տայո  
հետե  
զյանց  
յափշտ  
ծող Հ  
նկու  
զվ ահ  
հայրեն  
անախ  
բարբա  
Ուստ  
27-ն  
լիս գ  
վահր  
թղթեր  
յական  
գնաւ  
բամ ես  
պոսակ  
քահան  
բամ էր  
ոչ թա  

---

Հինչ իս  
— Ես  
— Տի  
մուսին  
սքանչե  
մի այն  
կութեա  
զոհեք...  
չէք լսի  
զոհե պ  
իտյին  
ձեր սր  
կռէք ա  
սովին  
խտեց  
ամուսն  
ոչ մի  
այդ ան  
— Դու  
յուսահ  
կանա  
ծածկեց  
— Դու  
ձեղ սիր  
քունն է  
ես իբր  
րե ձեղ  
կութիւն  
ինձ, որ  
ւում, ք  
վարք հե  
խորհր  
ոսրասա



ԻՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՀՆԴԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏԻՐ-  
կանոսանի փոխարքայ լորդ Գիֆֆե-  
րինը վերին Ռիմանիայից վերադար-  
ձաւ Կալկաթայի Անգլիական իշխա-  
նութիւնը հրատարակեց, որ այդ եր-  
կիրը վերջնականապէս միանում է  
բրիտանական կառավարութեան հետ  
և բրիտանական ոչ մի իշխան չի կա-  
րող այն տեղ մնալ։ Հրովարտակի մէջ  
յայտնուած է նաև որ բրիտանական  
կրօնը և նրա ծիսակատարութիւնը  
ներքին մասն են նոյնութեամբ և ան-  
մատչելի և թէ այն բրիտանացիները,  
որոնք կ'ընդունեն անգլիական կառա-  
վարութեան իշխանութիւնը, բոլորն  
էլ կը վարձատրուին Բացի դրանից  
Անգլիան վճռել է ընկճելու դալօնա-  
ներին և խոստանում է վերջին-  
ներից զինաթափ լինողներին մինչև  
յուշիսի 30-ը ներումն չնորհել։ Այս  
ժամանակում լորդ ստացուեցաւ թէ  
9,000 ապստամբներ չընդապառել են  
անգլիական զորքայաժողովը և թէ  
պաշարուածների օգնութեամբ զօրք  
է ուղարկուած։

Վեննայում ստացած Պրագի «Na-  
rodní List» լրագիրը ռուսական զին-  
ւորական ներկայացուցչի բարոն Կառլ-  
բարոն Կառլսթալման կայսեր կողմից  
արած ընդունելութեան մասին հաղոր-  
դում է հետևեալը։ «Վեննայի ռուսա-  
կան զինւորական ներկայացուցչի բա-  
րոն Կառլսթալմանը երկուշաբթի օրը  
Պրագայից զինւորական Վեննա  
Բարոնին յանձնարարած է անձամբ  
հետապնդել ռուսական Ֆրանց-Յոզֆ-  
սէփ կայսեր հետ մի ինչ կարևոր հա-  
ղորդակցութեան համար։ Գնեքալի  
այս նոր դեպքանութիւնը խաղաղա-  
բար նշանակութիւն ունէ և կարելի  
է հաստատապէս ասել, որ իրենց իրաւ  
երկու կայսերութիւններին մէջ կապած  
լու և բարեկամական յարաբերութիւն-  
ները ինչպէս շարունակուել են, նոյն-  
պէս և պիտի շարունակուին։

Կ. Պոլսից մարտի 2-ին (14) հեռագ-  
րում են թէ պետութիւնները համա-  
ձայն Ռ. Գրան ծանուցագրի ստիպում  
են Յունաստանին զինաթափ լինելու  
'ի հակառակ դէպս սպառնում են յետ  
կանչելու Յունաստանից իրենց զե-  
պաններին։

ՆՈՐԳԱՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Երևան. Բարեկամ, փողը չենք  
ստացել։ Ձեր մասնագրոյց կ'աւել  
բոնը 60 րոպէի պարտաւոր չէ հա-  
մարում վճարելու։

Գ. արած ու. պ. Մ. Պ. Ստացանք  
ձեր նամակը մարտի 10-ին և կը պա-  
տասխանենք երբ կարելի լինի։ Ռու-  
զինը վաղուց ստացել ենք։

Բ. աղագ. պ. Ա. ինչ Զեդ ուղար-  
կեցինք «Նոր-Գար»-ի համարները։

Բ. եւն. Զեդ ուղարկեցինք «Նոր-  
Գար»-ի համարները № 1-ից սկսած։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆՈՐԳԱՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

7 Մարտի.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Ռուսիայի և Կո-  
րէի տաւարական պայմանագրու-  
թիւնը հրատարակուած է։ Պետական  
խորհուրդը կարգադրել է փակել  
Նիւսեյի նահանգի հաշտաբանու-  
թեան պալատը և սահմանել նոյնը  
Ամուրի և Սամարի նահանգ-  
ներում։

Նաւթի արդիւնաբերութեան  
հոգեւել և ընկ. ինքնիւ թողտուլ

Ֆինանսական միւնիստրութեանը 2 1/2  
միլիոն զուտուրով արտօնութեամբ  
օրէկապիս զուրս տալ, չը հաստա-  
տած պարտքը փոխարինելու հա-  
մար։ Օրէկապիս գնողներ արդէն  
կան։

ՄԱՆՁԵՍՏԵՐ. Այսօր անգործ  
բանուորները անկարգութիւններ  
արեցին։ Ուստի կանոնները լարել-  
տակութիւնների դէմն առաւ և  
կալանաւորեց երեք բանուորների։

ԼԻԻՏՏԻՆ. Պարեզի կոմունի  
ապստամբութեան տարեգրքի տա-  
լիւ, ալտեղ խիստ ապստամ-  
բութիւն ծագեցաւ։ Կալանաւորուե-  
ցան մօտ 100 հոգի։

Կ. ՊՈԼԻՍ. Ռուսական նաւաւա-  
ցութեան ընկերութեան «Ալէք-  
սանդր» շոգենաւը Օդեսայից գը-  
նալու ժամանակ Կիւիլի մօտ ալէ-  
կոնութեան հանդիպեցաւ, նաւը և  
ուղղորդները փրկուեցան։ շոգե-  
նաւի գրութիւնը կրիտիքական է,  
որովհետեւ փոթորիկը շարունակ-  
վում է։

1886 թ. փետրվարի 14-ին Բար-  
ձրագոյն հաստատած վիճակաւա-  
ղութեան 5%- 2-րդ տարած 500-  
ական տոմսերը հետեւեալն է.

| Ամբ.  | Տոմս. | Ամբ.  | Տոմս. | Ամբ.  | Տոմս. |
|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 2390  | 1     | 11642 | 15    | 15021 | 32    |
| 5745  | 1     | 12399 | 15    | 15664 | 32    |
| 11126 | 1     | 2828  | 16    | 918   | 33    |
| 11371 | 1     | 18031 | 16    | 2099  | 33    |
| 14380 | 1     | 19963 | 16    | 5578  | 33    |
| 14893 | 1     | 19969 | 16    | 6147  | 33    |
| 15955 | 1     | 1634  | 17    | 8352  | 33    |
| 17311 | 1     | 9545  | 17    | 10877 | 33    |
| 667   | 2     | 12388 | 17    | 13809 | 33    |
| 853   | 2     | 16939 | 17    | 16723 | 33    |
| 13001 | 2     | 19280 | 17    | 19859 | 33    |
| 19491 | 2     | 10216 | 19    | 1563  | 34    |
| 3859  | 3     | 1907  | 20    | 8252  | 34    |
| 7656  | 3     | 3318  | 20    | 12973 | 34    |
| 9609  | 3     | 3929  | 20    | 12994 | 34    |
| 14678 | 3     | 5789  | 20    | 14716 | 34    |
| 16862 | 3     | 12657 | 20    | 15500 | 34    |
| 17493 | 3     | 12775 | 20    | 17900 | 34    |
| 11    | 4     | 14779 | 20    | 19674 | 34    |
| 4335  | 4     | 2035  | 21    | 4378  | 35    |
| 4587  | 4     | 5978  | 21    | 13416 | 35    |
| 8735  | 4     | 6292  | 21    | 13879 | 35    |
| 9411  | 4     | 6510  | 21    | 1978  | 36    |
| 1292  | 4     | 8713  | 21    | 11187 | 36    |
| 17927 | 4     | 14249 | 21    | 12103 | 36    |
| 18208 | 4     | 2151  | 22    | 13328 | 36    |
| 7550  | 5     | 2259  | 22    | 14848 | 36    |
| 4757  | 5     | 4467  | 22    | 5817  | 37    |
| 5026  | 5     | 5623  | 22    | 6433  | 37    |
| 7600  | 5     | 9608  | 22    | 7170  | 37    |
| 7677  | 5     | 13881 | 22    | 8464  | 37    |
| 2537  | 6     | 16629 | 22    | 10251 | 37    |
| 3242  | 6     | 15743 | 22    | 12935 | 37    |
| 9240  | 6     | 278   | 23    | 14060 | 37    |
| 13804 | 6     | 18120 | 23    | 15875 | 37    |
| 19549 | 6     | 19167 | 23    | 19145 | 37    |
| 4774  | 7     | 8411  | 24    | 1252  | 38    |
| 7123  | 7     | 14259 | 24    | 1936  | 38    |
| 7265  | 7     | 1944  | 25    | 3258  | 38    |
| 13762 | 7     | 2327  | 25    | 4401  | 38    |
| 14558 | 7     | 2576  | 25    | 5690  | 38    |
| 15679 | 7     | 3414  | 25    | 15335 | 38    |
| 864   | 8     | 5490  | 25    | 17830 | 38    |
| 972   | 8     | 6981  | 25    | 19065 | 38    |
| 8191  | 8     | 11554 | 25    | 19905 | 38    |
| 9060  | 8     | 11619 | 25    | 10752 | 39    |
| 14678 | 8     | 15756 | 25    | 16216 | 39    |
| 119   | 9     | 16489 | 25    | 16600 | 39    |
| 15959 | 9     | 18834 | 25    | 18105 | 39    |
| 17767 | 9     | 540   | 26    | 4538  | 41    |
| 18919 | 9     | 5329  | 26    | 6393  | 41    |
| 18932 | 9     | 7558  | 26    | 14946 | 41    |
| 1128  | 10    | 9246  | 26    | 10882 | 42    |
| 2713  | 10    | 13459 | 26    | 19568 | 42    |
| 6420  | 10    | 17573 | 26    | 19653 | 42    |
| 18088 | 10    | 17909 | 26    | 6296  | 43    |
| 14680 | 11    | 19968 | 26    | 8795  | 43    |
| 18750 | 11    | 612   | 27    | 17074 | 43    |
| 12126 | 12    | 4500  | 27    | 7913  | 44    |
| 13695 | 12    | 5484  | 27    | 9652  | 44    |
| 16628 | 12    | 12654 | 27    | 10982 | 44    |
| 18551 | 12    | 16015 | 27    | 11486 | 44    |
| 708   | 13    | 19506 | 27    | 12197 | 44    |
| 1761  | 13    | 2355  | 28    | 12397 | 44    |
| 3985  | 13    | 2918  | 28    | 13284 | 44    |
| 4055  | 13    | 4772  | 28    | 14798 | 44    |
| 10412 | 13    | 6935  | 28    | 16821 | 44    |

|       |    |       |    |       |    |
|-------|----|-------|----|-------|----|
| 10466 | 13 | 14137 | 28 | 19965 | 44 |
| 15204 | 13 | 15317 | 28 | 3900  | 45 |
| 16209 | 13 | 16965 | 28 | 8015  | 45 |
| 17637 | 13 | 17037 | 28 | 8462  | 46 |
| 18032 | 13 | 17288 | 28 | 9617  | 46 |
| 19185 | 13 | 1987  | 29 | 15901 | 46 |
| 11816 | 14 | 3819  | 29 | 4739  | 47 |
| 13963 | 14 | 5792  | 29 | 5405  | 48 |
| 15342 | 14 | 7498  | 29 | 8435  | 48 |
| 15790 | 14 | 16533 | 29 | 9537  | 48 |
| 16921 | 14 | 19043 | 29 | 12690 | 48 |
| 17351 | 15 | 13447 | 30 | 2349  | 49 |
| 47    | 15 | 13966 | 30 | 5663  | 49 |
| 2033  | 15 | 19038 | 30 | 7717  | 49 |
| 2093  | 15 | 2326  | 31 | 17958 | 49 |
| 4234  | 15 | 5330  | 31 | 3026  | 50 |
| 6829  | 15 | 12998 | 31 | 6333  | 50 |
| 9152  | 15 | 13967 | 31 | 8113  | 50 |
| 10774 | 15 | 1578  | 32 | 17305 | 50 |
| 11306 | 15 | 8841  | 32 |       |    |

Տարած տոմսերի դրամը բացա-  
ռապէս կարելի է ստանալ Ս. Պե-  
տերբուրգի բանկում 1886 թ. յու-  
լիսի մէկին։

8 Մարտի.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. «Нов. Вр.» լրագիրը  
հաղորդում է, թէ Սինդիկատի կանգե-  
րայի վերատեսուչ Սարէլը ներկայ  
տարւոյս ամբանը կը գնալ Կ. Պո-  
լս, պարզաբանելու լոյն-ըօղարա-  
կան այն հարցը, որով Կ. Պոլսում  
պատրիարքը փորձում է միանա-  
լու Հռոմայ պապի հետ։ Սարէլը  
կը պարտաւէ նաև այն հարցով,  
որ հիմնէ Կ. Պոլսում ռուսական  
դպրոց և այլն։ Ս. թոնը։

1,076,076. Ծովային վարչութեան  
քարտուղարը լալանց համալընքի  
ժողովին, որ ներկայումս շինվում  
է 20 հատ ռազմակիր և 34 հատ  
չլասոյց նաւեր։

ԼԻԻՏՏԻՆ. Յաջողուեցաւ կարգա-  
պահութիւնը վերականգնել մին-  
չև կէս զիշերի վերաւորումն են  
շատ զինուորներ Վ. ապստամբներ։  
Ամբոյի կողմից պատճառած վնա-  
սը հասնում է մինչև մի քանի  
հարիւր հազար Ֆրանկի։

ԲԵՐԼԻՆ. Երկրորդ ընթերցանու-  
թեան ժամանակ շաբաթի մաքսի  
մասին սահմանած օրինագծի իրա-  
կան կէտերը չընդունուեցան։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Մարտի 7-ից Վար-  
շավայի և Վիլնոյի մէջ ճանա-  
պարհորդների գնացքը սկսուեցաւ,  
իսկ Բրեստովի և Բելաստոկի մէջ  
ձեան հասանքի պատճառով գնաց-  
քը դադարեցրած է։

Ա. թ. Ն. Պետերբուրգի տրա-  
մպորտիւնը սաստկանում է։ Կէ-  
պի սահմանադրուի ուղարկվում է  
մեծ քանակութեամբ գէնքեր։ Թե-  
սալիայում մարտկոցներ են կառու-  
ցանում։

ՍՕՖԻԱ. Այսօր թիւրք-բուլղարա-  
կան համաձայնութեան քննութեան  
համար միւնիստրութիւնը նիստ կը  
կայացնէ։ Զօրախումբը ցրվում է  
ԽՍՀՍՎ. Այստեղ Սիբիրի և եղ-  
ջիւրաւոր անասունների ժանտախ-  
տը հետաքրքրուելու ու քննելու հա-  
մար, արքունական կալուածքների  
միւնիստրութիւնը սահմանում է մի  
բժշկական կայարան։

Խարկովի հողային բանկը սկսեց  
փոխառութիւն անել 6 1/2% տոկո-  
սով և փոխառութիւնը հանգեց-  
նելու համար 6% իրաւունքն է  
խնդրում։

10 Մարտի.

ՍՕՖԻԱ. Իշխանը չէ համաձայ-  
նում ստորագրելու թիւրք-բուլղարա-  
կան փոփոխութեան ենթադրուած  
համաձայնութիւնը և պնդում է,  
որ իրեն անորոշ ժամանակով ընդ-  
հանուր-նահանգապետ նշանակե-  
ն Արևելեան-Րումէլիայում։  
ԲԵՐԼԻՆ. Ժեմապարտում անկար-  
գութիւններ եղան, որի հետեւանքն

եղաւ ընդհարումն ռանուորների և  
ժանդարմների մէջ։

Խմբագիր հրատարակիչ  
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐՆԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սոսկուայի ղեկորէից մեծ մա-  
գաղին համար հարկաւոր է գործին  
տեղեակ ՍԻ ՀԱՅ գործակատար։  
Գրաւոր կարելի է գիմել հետեւալ  
հասցեով. Москва, въ централь-  
ную контору объявлений Л.  
Метцль, Столешниковъ пер.,  
домъ Корзинкина, лит. Р.  
3—2

**ԾՕԿՕԼԱԴ**  
Ս. ՍԻՌԻ ԵՒ ԸՆԿ.  
(II. 4657) 50—3

ԻՍԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻԱՑՆ ԳՈՐԾԱ-  
ՐԱՆԻ ԱՅՍ ՄԱՐԿԱՑՈՎ  
**Huste-Nicht**  
Երկր-Բուսական Եւրոպական  
և Կոնֆէտերի  
Լ. Գ. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ ԸՆԿ. ԲԵՐԵՍ-  
ԼԱՎՈՒՄ  
Գինը մի շիշ 1 ռ. 25 կ. և 2  
ր. 40 կ. Կոնֆէտերը 30 և  
50 կ.  
Հանապարհածախսը առան-  
ձին է հաշուում Գլխաւոր պա-  
հասար Բուսիայի համար զը-  
տնվում է Պետերբուրգում Վ.  
Արեքիի մօտ. Բոլշայա Մօր-  
սկայա, 17. Ժախվում է Թիֆ-  
լիսում ղեկորէից առեւտրական  
կովկասեան ընկերութեան մէջ.  
(II. 27441) 5—3

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ ԶՈՒՆԱԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Զորեքշաբթի, մարտի 19-ին «Արմենիա» (Armenie) շոգենաւը, նա-  
ւապետ Ժիբուէն (Giboin) դուրս կը գալ Բաթումից դէպի Տրապիզոն  
Օրդու, Սամսուն, Կ. Պոլս և Մարսէլ։

Տեղեկութիւն ցանկացողները կարող են գիմել ընկերութեան գործա-  
կաներին. Բաթում պ. Գարանիօսին, Թիֆլիս պ. Բենջին։ Նախկին  
գալէթիւս Արժըրուս № 103.

3—1

Սոսկուայի բժշկական վարչութիւնը վճռել է գործադրելու առող-  
ջութեան համար անհատ

Օ Ք Ա Ռ  
ԴԵՂԱԾԱԽ Ա. Մ. ԱՍՏՐՈՒՄՈՎԻ

Որը ոչնչացնում է գլխի թէփը և արգելք է լինում մազերի թա-  
փուկութիւն։ Գործադրվում է տանը կամ բաղնիքում, շաբաթ մի ան-  
գամ սովորական օճառի տեղ։

Սի կտորի գինն է 30 կոպէկ

Թիֆլիսում ծախվում է Պապովի ղեկորէից մագաղանում, Նոյն-  
չերկասում Գեորգի մօտ, Բոստովում (Դոնի վերայ) Կոնստովի մօտ,  
Սարատովում Շմիդտի մօտ, Եսկում Սեմկի ղեկավարածաւանցում և այլն,  
որտեղից կարելի է բերել տալ պոստայով։

Պահեստը գտնվում է Սոսկուայում, Միանիցկայա, տուն Բուրգարտ  
և Սոսկուայի բոլոր ղեկորէից մագաղաններում։

!!!Զգուշանալ կեղծելուց և նամանցներուց!!!

!!!Պահանջեցէք միայն Ա. Մ. Աստրովովի օճառ!!!

II. (12189) 3—1

Д-р Л. БЕРНАРДО-БЕРКМЕРЬ  
ЗУБНОЙ ВРАЧЪ ВЪ МОСКВѢ  
НА УЛ. КУЗНЕЦКОГО МОСТА И ПЕРВОМУ ДИОРИСЪ  
ВЪ МОСКВѢ  
(II. 2077) 50—4

**Дра-ПОПШАВЪ ВЪНЪ**  
АНАТЕРИНОВ. ПОПСКАТЪ 1/2 ФЛАК. 60 К.  
ЗУБНОЙ ЭЛИКСИРЪ 1/2 100  
АНАТЕРИН